

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик**

М А Т Е Р І А Л И

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 23-24 квітня 2026 р.) 104 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Юшкевич Юлія Сергіївна – кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії, історії та політології Одеського національного економічного університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 14 від 28 травня 2026 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

23-24 квітня 2026 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Койчева Тетяна Іванівна – в.о першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Башавець Наталія Андріївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Бугайчук Іван Юрійович, здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», м.Одеса (Україна)

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНИХ УЧНІВ СТАРШИХ ПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ ДО ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. У тезах здійснено комплексний аналіз ціннісних орієнтирів сучасних учнів старших профільних класів щодо фізичної активності в умовах трансформаційних процесів українського суспільства. Розкрито сутність поняття «ціннісні орієнтири» у контексті фізичної культури та здоров'язбереження. Проаналізовано соціальні, педагогічні та психологічні чинники, що впливають на формування ставлення старшокласників до фізичної активності. Обґрунтовано роль профільного навчання, освітнього середовища закладу загальної середньої освіти та особистості вчителя фізичної культури у формуванні мотиваційно-ціннісної сфери учнів. Визначено основні напрями підвищення ціннісного значення фізичної активності серед учнівської молоді.

Ключові слова: фізична активність, фізична культура, ціннісні орієнтири, старші профільні класи, здоровий спосіб життя, учнівська молодь.

Актуальність проблеми. Збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління є одним із пріоритетних завдань сучасної освітньої політики України. Особливої актуальності ця проблема набуває в старших профільних класах, де навчальна діяльність учнів спрямована на професійне самовизначення, підготовку до зовнішнього оцінювання та подальшого навчання у закладах вищої освіти. За таких умов фізична активність часто відходить на другий план, поступаючись академічним досягненням і когнітивним навантаженням.

Сучасні соціокультурні реалії, зокрема цифровізація освіти, поширення дистанційних форм навчання, зростання малорухомого способу життя, негативно впливають на рівень рухової активності учнівської молоді. Це зумовлює необхідність переосмислення ролі фізичної культури як важливої складової системи цінностей старшокласників та чинника гармонійного розвитку особистості.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Проблема формування ціннісних орієнтирів особистості широко представлена в працях вітчизняних і зарубіжних науковців у галузях педагогіки, психології, соціології та теорії фізичного виховання (Башавець Н., Міхеєнко О., Шукатка О. та ін.). У дослідженнях наголошується, що ціннісні орієнтири є стрижневим компонентом особистісної структури, який визначає спрямованість поведінки, мотиви діяльності та життєві пріоритети.

Наукові праці з теорії та методики фізичного виховання акцентують увагу на необхідності формування в учнів стійкого ціннісного ставлення до фізичної активності як умови збереження здоров'я та підвищення якості життя. Водночас аналіз літератури засвідчує недостатню кількість досліджень, присвячених специфіці ціннісних орієнтирів саме учнів старших профільних класів, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати особливості ціннісних орієнтирів сучасних учнів старших профільних класів щодо фізичної активності.

Завдання дослідження: проаналізувати сутність поняття «ціннісні орієнтири» у контексті фізичної культури; визначити соціально-педагогічні чинники впливу на ставлення старшокласників до фізичної активності; розкрити психологічні аспекти мотивації учнів до занять фізичною культурою; обґрунтувати напрями підвищення ціннісного значення фізичної активності в системі профільного навчання.

Виклад основного матеріалу. Окреслимо ціннісні орієнтири як педагогічну та соціальну категорію. Ціннісні орієнтири визначають систему переконань, ідеалів і установок особистості, що регулюють її поведінку та діяльність. У старшому шкільному віці вони набувають відносної стабільності, що робить цей період надзвичайно важливим для формування відповідального ставлення до власного здоров'я.

Фізична активність у структурі ціннісних орієнтирів виступає не лише як засіб фізичного розвитку, а й як умова психологічного благополуччя, соціальної адаптації та самореалізації. Усвідомлення її значущості формується поступово й потребує цілеспрямованого педагогічного впливу.

Учні старших профільних класів перебувають у ситуації підвищених навчальних та емоційних навантажень. Важливість самовизначення щодо свого майбутнього, орієнтація на майбутню професію, підготовка до іспитів, участь у додаткових освітніх курсах істотно обмежують час, який може бути відведений на фізичну активність учнів.

Разом із тим, саме в цьому віці фізична активність має особливе значення для профілактики порушень здоров'я, зниження рівня стресу та підтримання працездатності. Низький рівень рухової активності негативно позначається на фізичному стані учнів, їх психоемоційному самопочутті та навчальній успішності.

Тому виникає необхідність щодо визначення психолого-педагогічних чинників формування мотивації до фізичної активності. Мотивація до занять фізичною культурою формується під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. До зовнішніх належать організація навчального процесу, стиль педагогічної взаємодії, система оцінювання, наявність сучасної матеріально-технічної бази. Внутрішні чинники пов'язані з індивідуальними потребами, інтересами, рівнем самооцінки та життєвими цілями учнів.

Важливу роль відіграє особистість учителя фізичної культури, його професійна компетентність, уміння мотивувати, створювати ситуацію успіху та формувати позитивне емоційне тло занять фізичною культурою і спортом. Використання варіативних модулів, інтерактивних форм і сучасних видів рухової активності сприяє підвищенню зацікавленості старшокласників.

Фізична культура є чинником формування здоров'язбережувальних цінностей, оскільки виступає важливим інструментом формування здоров'язбережувальної компетентності учнів. Вона сприяє розвитку відповідальності за власне здоров'я, формуванню навичок самоконтролю та усвідомленню довгострокових наслідків способу життя.

Інтеграція фізичної культури з іншими навчальними дисциплінами, реалізація міжпредметних зв'язків і впровадження освітніх проєктів здоров'язбережувального спрямування створюють умови для підвищення ціннісного статусу фізичної активності в системі освіти.

Висновки. Ціннісні орієнтири сучасних учнів старших профільних класів щодо фізичної активності формуються під впливом комплексу соціальних, педагогічних і психологічних чинників. Фізична активність поки що не посідає провідного місця в ієрархії цінностей значної частини старшокласників, що зумовлено інтенсифікацією навчального процесу та змінами способу життя.

Ефективне формування позитивного ціннісного ставлення до фізичної активності можливе за умови особистісно орієнтованого підходу, урахування профільної спрямованості навчання та використання інноваційних педагогічних технологій.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці практико-орієнтованих моделей формування ціннісних орієнтирів до фізичної активності серед учнівської молоді.

Список використаної літератури

1. Башавець Н., Міхеєнко О., Зайцев В., Ємець А., Скріннік Є., Жамардїй В. Роль освіти та гігієни у забезпеченні соціальних детермінант здоров'я. *Освіта. Інноватика. Практика*, Том 13 №6, 2025. С.57-62.

2. Шукатка О.В., Криворучко І.В. Історіогенез розвитку ідеології здоров'я в нормативно-правовому контексті *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки* № 3 (36). Ч. II, 2020. С.137-142.

З М І С Т

<i>Борінштейн Євген Русланович</i>	5
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ОСВІТИ: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ СКЛАДОВІ	
<i>Азовський Тимур Ігорович, Петінова Оксана Борисівна</i>	8
ІНФОРМАЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТІЇ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна</i>	10
ПОЄДНАННЯ НАУКОВОЇ ІННОВАЦІЇ З ВИСОКОЮ ПАТРІОТИЧНОЮ СВІДОМІСТЮ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
<i>Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	14
ЕТИЧНА СКЛАДОВА ЕКЗИСТЕНЦІАЛІВ БУТТЯ	
<i>Борінштейн Євген Русланович, Калаєва Каміла Севастянівна</i>	16
ТЕОРІЯ І СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА LIBERAL ARTS: ЯКІСНА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Борінштейн Євген Русланович, Фільварська Валерія В'ячеславівна</i>	19
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	
<i>Башавець Наталія Андріївна, Бугайчук Іван Юрійович</i>	23
ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНИХ УЧНІВ СТАРШИХ ПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ ДО ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Брайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	26
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ	
<i>Глушенко Олександр</i>	28
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО КОНТРОЛЮ: АСИМЕТРІЯ ЦИФРОВОЇ ВИДИМОСТІ В УКРАЇНІ	
<i>Гончарова Ольга</i>	30
ПЛАСТИКА ЛЮДИНО-МІРНОСТІ ЯК МЕТАКОГНІТИВНА ОСНОВА ОСВІТИ В УМОВАХ ФАЗОВОГО ПЕРЕХОДУ ДО МЕТАКЛАСИЧНОЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ	
<i>Гоцуляк Катерина</i>	34
ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ЗМІН	
<i>Добролюбська Юлія Андріївна</i>	36
МУЗЕЙ ЯК АГЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ У ПРАЦЯХ Р. САНДЕЛЛА	
<i>Карастан Сергій</i>	38
РОЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОДОЛАННІ ТІНЬОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАКТИК У СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Коба Олег, Тодоров В'ячеслав</i>	40

Збірник матеріалів

XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

«ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.:
(0482) 732-09-52